

Bréfa- og málasafn 1956, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Dómsmálaráðherra – Menntamálaráðherra – Bréf – Agnar Kl. Jónsson – Bjarni M. Gíslason – Einar Ásmundsson – Gunnar Björnsson – Ingólfur Jónsson – Ingvar S. Ingvarsson – Ingvar Þórarinnsson – Halldór Þorsteinsson – Holgeir Kjær – Howard Blake – Jón Sigurðsson – Richard C. Lee – Sigurður Pétur Björnsson – Sigurður Nordal – Sverrir Kristjánsson – Þorsteinn?

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Stjórnmalamaðurinn

Askja 2-20, Örk 4

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hotel Calamayan, May 13th '58.

Dear Ole!

I thank you for your kind letter of May 9th and all the trouble you have had on our behalf. We have got a good room and are very satisfied yesterday ~~it was a little windy and~~ we were using most of the time to find out how best to enjoy our time here.

I appreciate your offer of furnishing me some Spanish currency. In fact I hope I can manage on what I have but on the other hand you can always spend a little more - if you have the opportunity! Therefore if you, without any inconvenience to you, could lend me ~~perched~~ to the amount of say £ 50-100 (fifty to hundred pound st.) and I could repay you in Icelandic kroner through SIF, I would be

thankful to you. But as I say
I am in no urgent need of
more money and it had not at
all entered my mind to bother
you with such matters.

In the same way we had not
intended to bother your wife and
you in Barcelona. ~~Therefore~~ We
had intended to go from here
to Nice and from there over
the Alps into Germany in
the last week of May. The exact
time we have not as yet decided
it depends on the weather and
how we like staying here. I
am therefore afraid that we
will not be able to visit you
this time but we hope to see
you Iceland when you come
there.

I repeat that we are very
grateful to you for what you
have done for us.

With best regards from Signita
and myself to Phyllis and you
Sincerely

Ábo, 27/6, 1956.

Kæri Bjarni Benediktsson!

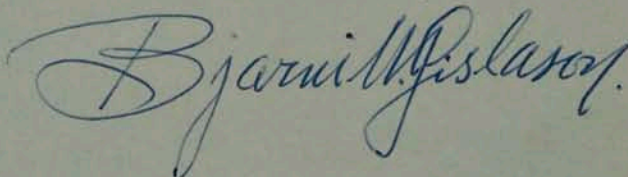
Ferð mín um Finnland gengur vel, og hef ég beðið blöðin senda eintök til menntamálaráðsins. Ekki hef ég hér orðið var við "dönsk ítök" eins og í Norvegi. Finnar er frjálsslyndir og sjálfstæðir og þeir munu ábyggilega styðja okkar málstað - meðal annars í leiðurum blaðanna um norræn málefni.

Generalkonsúll Juuranto kynnti mig ýmsum mönnum, en misskildi þó málið nokkuð. Hann vildi straks kalla saman ýmsa diplomata og embættismenn, en ég færðist undan því, vildi ekki að ég yrði álitinn opinber útsending íslenzku stjórnarinnar, og auk þess hef ég orðið var við það, að blaðamenn og aðrir eru óhræddari að styðja einstakann mann og sjálfboðaliða, en opinberann málsvara, álita sig óháðari á þann hátt. Einhverrar þykkju fannst mér gæta hjá honum út af þessu, einkum vegna þess, að ég vildi ekki hafa pressukonferencu á konsúlatinu hjá honum, en valdi hótelið sem ég bjó á. En þetta getur þó verið misskilningur.

Eftir blöðunum hér að dæma verða stjórnarskipti heima. Ekki veit ég hvort hin nýja stjórn mun sýna starfi mínu ^{sama} skilning og þér hafið gert, en vona það þó fastlega. Meðan ég er á þessu ferðalagi hafa konan mín og börnin ekkert annað að lifa af en styrkinn.

Ég mun ferðast um Finnland ennþá í 14 eða 15 daga og fer svo til Svíþjóðar. Þar hef ég hugsað mér að staldra og kanna ýms skjöl viðvíkjandi handritasafninu íslenzka þar bæri í Stockhólmi og Uppsölum.

Með kærri kveðju

Kaupmannahöfn, 1. júní 1956.

Kæri Bjarni Benediktsson.

Um leið og eg sendi Menntamálaráðuneytinu bráðabirgðaskýrslu um skjalaramsóknir mínar í vetur, þá langar mig til þess að senda þjer örfær línur. Eg etla ekki að endurtaka það, sem eg hef sagt í skýrslunni, en eg vil aðeins geta þess sjerstaklega, að þess er enginn kostur, að ek fái fullunnið það verk, sem mjer var falið á orlofsári mínu. Þú sjerð það af skýrslunni, að þess er ekki nokkur kostur að fullkanna ~~heimildir~~ dönsku söfnin og leita af sjer allan grun. Þegar eg talaði um þetta við þig á síðastl. hausti, þá talaði eg eins og barn í lögum: eg vissi ekki hve mikið efnið var, raunar veit það enginn, lærðustu Íslendingar hjer í Höfn hafa ekki hugmynd um þann heimildaað, sem hjer er að finna. Raunar má segja, að eg hafi fleytt rjómann af þessum göðnum, en danskir skjaleverðir hafa sagt mjer, að hjer geti leynzt miklar heimildir, sem ekki er hegt að sjá á skránum eins og þer koma fyrir af skepnunni, því að þer felist í sundurleitum skjalaflokkum. Mjer þykir anzi leitt að geta ekki lokið þessu verki svo, að fullt sje. Svo er einnig annað atriði: í dönskum blöðum er mikið af heimildum um Íslandsmál. Jón Sigurðsson safnaði blaðaheimildum, ~~Íslöndum~~ ^{dönskum} og öðrum, og eru þer til á skjalasafni Landsbókasafnsins. En eftir hans dag var þetta ekki gert. Frá því 1880 til 1918 eru dönsk blöð mjög mikilvegjar heimildir um sjálfstæðisbaráttu Íslendinga og viðskipti beggja þjóða. Það er ákaflega mikil nauðsyn á að safna þessum ~~xxx~~ blaðagreinum saman og láta ljósrenta þer, jafnvel bó ekki væru teknar ~~xxx~~ aðrar en greinar helztu danskra blaða. Slík heimildasöfnun er mjög mikilveg þegar vísindamenn í nútíð og framtíð taka að rekja til enda sögu Íslands á síðstu öld og þeirri, er við nú lifum á.

Orlof mitt er nú á enda, eg verð hjer í ~~xx~~ Höfn í sumar og held áfram snuddi mínu í skjalasöfnunum, en eg veit, að verkinu verður ekki lokið í haust. En held ekki að nein vinna sje meiri tímaþjófur en skjalasafnsvinna, margur dagurinn fer í árensurslausa leit, og bó fer sjaldan svo, að maður finni ekki eitthvað nýtt og merkilegt að dagslokum. Nú vil eg lesja það mál fyrir þig, hvort þess mundi vera nokkur kostur, að eg fengi að vera hjer við þessar

skjala-og blaðarannsóknir enn um eins árs skeið. Eg er fullviss um það, að einhverntíma verður að vinna betta verk, og mér datt því í hug, úr því mér var hleypt úti / það ,hvort ekki borgaði sig eins vel að láta mig ljúka því. Eg veit auðvitað, að þetta er kostnaður fyrir ríkið, en eg er hins vegar ekki í nokkrum vafa um, að þennan kostnað verður íslenska ríkið einhverntíma að gjalda, ef ekki mér, þá einhverjum öðrum.

Vera má, að þjer finnist eg vera að færa mig upp á skaftið með þessum tilmælum en vegna þess að þú tókst í haust svo drengilega í tilmæli mín og sýndir svo sóðan skilning á því máli, sem um er að ræða, þá leyfi eg mér að leggja það enn á ný undir úrskurð þinn. Eg hef haft mikla áhægu af að snudda í þess- gömlu heimildum Íslandssögu, og hver sá, sem vinnur að þessu verki, verður með degi hverjum sannferðari um nauðsynina á að flytja þessi gögn heim til afnota handa íslenskum vísindamönnum.

Mér þetti vænt um ef þú vildir láta mig vita um undirtektir þínar í þessu máli, er þjer vinnst tóm til.

Vinsamlegast

Sverrir Kristjánsson

SENDIRÁÐ ÍSLANDS

Kaupmannahöfn, 10. febr. 1956.

Gæti vinur,

Í stöðu stjórnmálsa, sem þú heitast s. b. m., sendi ég þér hlýgg þess um Unesco, sem Gunn Christiansson leit mér í hönd. Ég leit allsamt þetta fylgja. Þú ert og óskandi að minnast sé þetta við þig, um leit og af hversdags þig, - en þessu þú. Vonu samt, að þú hafir þessu þetta í myndum og séit, hvað um var að reka. Þú miltur vort og að jafnaði, að allar þessu minni af Unesco ber að sama burði: að þessi niður og dýra stjórnmála hafi orðið að ótrúlega litlu sagn. Síðast í þessu hlutað og um hana vit dr. Árna Friðriksson, sem í minnandi stöðu stund hefur hafi þessu þessu af henni, og það hvar hann engi ótrúlegu stjórnmála hafa þessu um sína daga.

Vit séum hér af þessu þessu, að henni þessu þessu hafi þessu þessu þessu. En alls er þetta, þessu endirinn er þessu.

með bestu hversdags þessu þessu þessu.

Þinn vinur

Þú þessu þessu

Reykjavík 11. febrúar 1956.

Kæri vinur.

Þá er ennþá liðin ein vika og hefur hún nú gengið stórslysa-
laust-vona ég, blaðið komið út á sámlægum tímum, en ekki
góðum. Sigfús sagði mér að þú hefðir skrifað honum bréf
þar sem þú varst að þakka starfsliðinu fyrir góða frammistöðu.
Ég veit nú varla, hvort við eigum það skilið, því að satt
að segja finnst mér alltaf eitthvað vera í hinum blöðunum,
sem vantar hjá okkur. Sumt af því er afleiðt eins og t.d.
að Tíminn kom fyrstur með frétt um að bátur austan frá
Norðfirði, Hólmaborg, hefði ekkert látið til-sín heyra í
nokkra daga og óttast menn að hann sé týndur. Það er ekki
hægt að láta skúbba sig þannig.

Þá finnst mér mjög vanta, að við förum í sérstök samtöl
um ýmis efni. Þó ber þess að geta, að í dag fór Sverrir
til Sandgerðis og á morgun ætla ég, að beiðni Ingólfs Jóns-
sonar að fara austur að Hellu, þar sem nýtt verzlunarhús er
nú tilbúið og e.t.v. lít ég þá einnig inn á drykkjumannahæli
sem hefur verið komið upp að Gunnarsholti.

Hvernig er það, afhverju er Svenska Dagbladið hætt að koma.
Ég ætlaði að finna einhver eintök af því til þess að kynna
mér merkilega allsherjar-kaupgjaldssamninga, sem gerðir hafa
verið í Svíþjóð, þar sem sænska verkalyðssambandið féllst á
það, að ekki væri grundvöllur fyrir meiru en 2-3 % kaupgjalds-
hækkunum. - Ég spyr að þessu, vegna þess að ég hef grun um
að hafi e.t.v. fallið niður að greiða áskriftargjald.

Skattarnir sem stafa af hinu nýja Framleiðslusjóðsgjaldi
eru mjög óvinsælir. **Cycyótt** Mér virðist rétta leiðin vera
sú, að hanna það vaxðarlaust inn í fólknið, að þetta séu
kommaskattar, hef að vísu ekki nema einu sinni kallað þá
því nafni, en legg stíð ríka áherzlu á það, að þeir séu bein
afleiðing af verkföllumum. Samleikurinn er þó sá, að allt
stafar þetta af ofeldi og hinna alltof miklu vinnu, sem alls-
staðar er. Vegna mikillar vinnu eru menn tilneyddir til að
greiða iðnaðarmönnum tvöföld laun o.s.frv. En það er víst að
kommúnistar hafa notfært sér þetta ástand til að skapa
vísvitandi ~~xxx~~ enn meiri verðbólgu.

Þegar ég skrifaði síðasta bréf, var ég ekki búinn að fréttu
af þeim tíðindum utan úr Kaupmannahöfn, að Sigurður hefði
verið að gifta sig þar Ólöfu Pálsdóttur. Er maður nú að búast
við Sigurði heim, en ekki veit ég hvort hann ætlar að halda
vinum sínum fagnað í þessu tilefni. Þetta er nú dálítið
erfitt fyrir mann sem er orðinn fertugur að vera að gifta
sig, að vera ekki búinn að slúttu því af fyrir löngu, að ég
nú ekki tali um fyrir mann sem er þingmaður og sumum finnst
þessvegna að geti varla virðingark sinnar vegna og embættis
verið að vasast í svo veraldlegum hlutum eins og að ganga
í hjónaband.

Snú.

Annars veit ég ekkert hvað er að gerast í kringum mig í daglegu lífi fólks. Ég tek mér það ern sem fyrr ákaflega þærri að vera með leiðarann og er alltaf fullur af áhyggjum um hvað ég eigi að skrifa í hann og hvernig. Líklega hefur nú einn beztí leiðarinn minn í s.t. viku verið um attarnöfn, en þau eru nú mikið um töluð. Þú-ferð nú sennilega blaðið og fylgist með því sem í því er.

Bandaríska upplýsingaþjónustan var að bjóða mér í mánaðarferð um Ameríku, en ég hafnaði því boði, vegna þess að ég hef það mikið að gera, enda sé ég ekkert sérlega eftir því, hef engan sébstakan áhuga á sjá það land eintómrar takni og peningavalds. Líklega langar mig nú í sumar mest til að sitja heima á mínum rassi og þó verð ég nú að viðurkenna, að eftir að ég hef einu sinni ferðast um Ítalíu, þá verður það alltaf land, sem að mig mun langa til að heimsækja aftur, bæði vegna fegurðar landsins, gæða fólksins og fegurðar tungumálsins sem það talar.

Nú er prentvélin úti í húsi komin í fullan gang. Ameríkaninn sneri aftur heim til sín á fimmtudag og nú rúllar Óli prentari 20 þúsund eintökum í gegnum vélin á klst. En allt eð það ennþá ekkert nema pappírseyðsla, því að matrissugerðin og valsasteyppingin er eitthvað öðru vísi en hún á að vera, en-ég fa nú ekki upp hjá Sigfúsi í stuttum samtölum, hvað er að. Virðist sem það sé mikið nákvæmniverk að framkvæma þá blýsteypu.

Og þá er að segja af keppinautum, að við Alþýðublaðið er nú að koma út einskonar Lesbók, sunnudagsblað, sem Ingólfur Kristjánsson á að sjá um. Og Timinn ætlar líka að fara að gefa ut sunnudagsfylgirit, þegar Haukur kemur þangað. Þá veit ég bara það að við á Mogganum verðum að taka það til greina að við keppinauta er líka að eiga í Lesbókarútgáfu. En eins og hún hefur verið gefin út að undanförmu er sýnt af henni, hvar sem á hana er litið, að hún er gefin út samkeppnisláust.

Svona er nú það. Ýmis vandamál eru framundan, sem þarf ~~húsnæmi~~ dirfsku til að standa upp á móti. Það þarf fleiri menn á blaðið og það þarf fyrst og fremst unga menn sem nenna að vinna. Til þess að fá slíka menn verður að tryggja þeim góð kjör, en hánsvogar láta þá vita það, að ef þeir ekki standi í sínu stykki, þá sé ekkert með þá að gera. Þetta er nú mín skoðun á þessu. Að hafa menn innan um starfslíðið, sem meta ekki nema þriðja hvern dag og hirða kaupíð sitt fyrir það, slíkt er algerlega óhafandi fyrir baráttuþrek blaðs sem er að fá á sig harðari samkeppni.

Fyrirgefðu svo að lokum, Valtýr, að ég tala um ekkert nema blaðið, en ég er einhvernvegin í heldur vondu skapi eftir að glíma stöðugt við þennan ótætis leiðara. Þetta þing ætlar að dragast og hagna fram yfir Framsóknarþing, sem verður í byrjun marz. Síðan biast menn við stórum tíðindum, en þá verður Sigurður blessunarlega búinn að leysa mig af hólmi. Sigurlaug og litla krúttið biðja að heilsa ykkur báðum.

Þinn einlægur -
Þorsteinn.

SENDIRÁÐ ÍSLANDS

Kaupmannahöfn, 18. 2. 1956.

Keeru vinir Sigríður og Bjarni.

Hjartans þakkið fyrir síðast. Lítt grú-
aði okkur að þið mynduð verða að hverfa
frá lendingu heima á flugvöllinum
um daginn. Með skipstjóranum á
Gullfossi sem fór hjedau í morgun,
eru 8 kg af skinkum, sem er and-
virði 100 d. kr. Auk þess, þegar jeg
fjekk svo góða ferð, fylgivi vel
reyktur svínshryggur og pylsur
og vona jeg að hvort tveggja bragðist
ykkur vel.

Annars er allt gott að frjettla
nema ni eru sundin að frjósa til
í kuldanum.

Með bestu kveðjum
ykkar einlegrar
Gunnar Björnsson

SENDIRÁÐ ÍSLANDS

Kaupmannahöfn, 1. júní 1956.

Kleri Bjarni.

Bestu þakkir fyrir þitt ágæta og vinsamlega
brjef frá 22 f.m. Jeg keypti í heildsölu
cigarettuöskju og koslaði hær og er
hjá Jóni Sigurðsynni skipstjóra á Gullfossi.
Þona jeg at þjer líki astjau, en nátturlega
var hægt at fá starr og veigameiri öskjur,
en þá kom verðit upp undir 400 kr og
fannst mjer það heldur mikilf.

Ekki skaltu fara at sækja um yfir-
fersku fyrir þessu, enda hefur þú í meiru en
nógu at snúast sem stundur. Vil jeg líka
helst at þetta bita þar til þú kemur
híngat vit taki ferri, eða at jeg kem heim
og getur þú þá borgat mjer þetta í ísl.
peningum. Jeg er hálfsmektur vit
yfirferskur og gef ekki gjaldeyrisyfir-
völdunum neim höggstat á mjer, þar
sem jeg veit at þeir reyna á allan
hátt at elta mig á röndum, þver

sem mi ástetau til þess getur verið.

Í máli mínu hefir ekkert gerst eufó, en brátt mun mun draga til úrslita. Þjóð-
rjettarsjerfrötingurinn prófessor Max Sörensen
hefir gefit nýtt Respona og þú sjerð af við-
lagðri grein úr Berl. Tíðende, að minn
málssvari á mi at verða sjerfrötingur
danska utauríkisráðuneytisins.

Þjir eru kosningar í fullum gangi
og fara um 30 alkoði heim met stjórna-
pósti á morgun. Hér er ágatismatur Lúdvík
Hjálmtýrsson sem fylgist vel met fyrir
ykkar hönd og er jey viss um gagnsemi
þess. Vit búumst vit hjetau um 200-250
atkvötum alls svo þat er á vit stóra
sveit heima.

Met hjartans kvæðium til ykkar
beggja frá okkur

þínum einstakur

Ólafur Björnsson

Skirbrög 17/5 56

Góð. kvölding!

Í fyrru kvöld kom nágranni
minn Jóhann Steinnsson,
lejarfulltrúi að mati við mig,
varðand, vaxtalega vestingur
á sýslumannsembættiinu.
Ókunnur kom samur um þá
að aldri, umund. Þá
skasta munnala Ása Kristín-
sonar að ræðeina feigi
að vita hvaða hug skis-
vringar vera hl Ása og
hvaða hant hann hefur
áunni sér. Þessu starfi
(fulltrúi og sýslum. starfi) hefi

í sýslu á listum árið.
Í gær og í dag höfum við
hitt minnlega hundras
mennt að mati og að 4-6
undanteknum hafa allir
skrifað undir meðfylgjandi
skjal. Flestir hafa vildd
eðli blandaða ser. þetta "aus
og folk hefur að viti, en
einn (Finnur Rishjarn, kaupfélagi)
vilda láta Ara gjalda þess
að hann bauð sig fram
hér í sýslu fyrir Eðlþæðis-
flokkum og meitað þvi að
skrifa undir.

A þessum lista eru menn
úr öllum stöðum og öllum

^{m. 2.}
flokkum, formenn eða
varformenn allra pólitískra
félaga í bænum.

Því miður máttum við
eðli, til fleiri manna og
brenna (vegna áhrinnu skilnaðs
beggja), en eðli er að
segja að svipur sé aftari
annars þinggjanga til
Ara varðandi þessa em-
batta veitungr. Það hefur
gremilegt komið í ljós
síðustu 15 daga.

Það viljum ógaman
missa Ara hérna, en því
miður eru nokkrar líkur
á því að svo verði, ef hann
far eðli þetta embatti.

Varla er hægt að sýna
línum manni meir þaus
en hér er gert, en þann af
þri að hann er mjúlega
þinn að byrja sig þann
fyrir ávörðum stjórnmálaflakka
hér í síðu.

Eg þakka þér að við skildum
lítil byrja fyrir með þessu
undirskriftu svo við hefðum
gætt mátt til mikla fleiri.
En nú er manni þann hl
skrifur svo þetta verður að
nágu.

Þalft aft sigum við margu
þaus af góðu manni, þetta
en þann, en mikil vægt er
þri að ventanlegt sýni-

vald þafi mi þegar
áunnið sé þarnt of virdingun
þyðlukna i þri sambatti sem
mi á að veita.

Þransóðrasmann og gáfráðarmann
þeynt og seyr. Þag að þre matþann
við elki mossa við elkar lilla
ba þri hann veri áun of fann
mómum þer sem samneinað
gati sundurleit ífl i þegar
félagnin.

Þyngi gefdu flytiskrif þin
i þessu - vana að þetta
nið þi þin sem þrið.

Þu þvæfi

Þyngar Þorunnar

Reynislað

20. maí 1956

Herra ráðherra Þjarni Benediktsson
Góði vin!

Eg er ekki viss um hvern á að afgræð-
mæfyllgjandi erindi, held þó að það
heyrir undir þig og sendi þér það.

En ef svo væri ekki væri mér þótt á
ef þú beindir þér til rétts aðila.

Mér bestu óskum.

Þinn

Jón Sigurðsson

MOUNTAIN HOUSE · CAUX SUR MONTREUX

TÉLÉPHONE (021) 6 42 41

15. september 1956

Kære Bjarne Benediktsson!

Det er noget over halvandet år siden, at jeg havde den fornøjelse at tilbringe en uge i Reykjavik. De husker sikkert, at vi talte dengang om Moralsk Oprustning og konferencen i Caux.

Nu kommer tre af mine gode venner, som har haft megen forbindelse med Moralsk Oprustning, til Reykjavik, og jeg håber, at de vil kunne besøge Dem. Det er Professor Eiliv Skard fra universitetet i Oslo, Dr. phil. Øyvind Skard, også fra Oslo, og Legationsråd Hans Wenck fra det danske udenrigsministerium.

Jeg ville forfærdelig gerne selv være kommet med dem, men kan ikke rejse fra Caux lige i øjeblikket.

Mine venner bringer Dem mine hjerteligste hilsener.

Deres hengivne

Howard Blake

Sparisjóður Húsavíkur

Stofnaður 1895

Hr. dómsmálaráðherra,
Bjarni Benediktsson,
Reykjavík.

ÁVAXTAR SPARIFÉ
ANNAST INNHEIMTUR
OG ÖNNUR BANKAVIÐSKIPTI

HÚSAVÍK, 17. maí 1956.

Í önn dagsins langar mig aðeins að taka frá þér augnablik, til þess að láta þig vita, hve mjög við hér og af fullri ástæðu, erum spenntir fyrir veitingu sýslumanns-embættisins hér.

Húsavík hefur ekki átt því láni að fagna, að margir ungir menntamenn, fylgjandi Sjálfstæðisflokknum, hafi sezt hér að, enda ekki eðlilegt því takmarkaðir möguleikar hafa verið fyrir starfsama og framtaksama menn, sem við höldum fram að þannu flokk fylli.

Eitt mesta vígi Sjálfstæðisflokksins hér tel ég Sparisjóð Húsavíkur veru, en honum hefur ávalt verið stjórnað af sjálfstæðismönnum. Ari er formaður stjórnar sjóðsins og er samstarf okkar mjög gott, - og þér sagt þá ræðum við tveir fyrst þau mál, sem fyrir stjórnarfundum fara, og má segja að þar sé stjórnarstefnan oft sett, - því stjórnin hefir ennþá ekki gengið á móti mínum vilja með afgreiðslu mála.

Ef mér því skiljanlega mjög mikið áhugamál að missa Ara ekki hérðan, því Sjálfstæðisflokkurinn á hér mjög lítið mannaúrval, en Ari mun hugsa sér að fara héðan, ef hann fær ekki embættið. Eg tel að hann muni hafa setið svo lengi hér, sem raun er á, vegna vonarinnar um að fá embættið þá það losnaði. Bróðir Ara, - Páll Þór bæjarstjóri, sem hér hefur gengt bæjarstjóraembættinu með miklum söma og unnið flokki sínum trausts og alits, mun einnig hverfa héðan ef Ari fer, en með þeim hefur verið mjög gott samstarf í bæjarstjórninni, en Ari er eini bæjarfulltr. Sjálfstæðismanna. Persónulega hafa þeir bræður ávalt verið mjög samrýmdir.

Ef við eigum að missa þessa bræður báta, tel ég að losna muni illa um þær rætur, sem Sjálfstæðisflokkurinn virðist þó vera hér að festa.

Þú afsakar svo þessa framhleypli mína

Með beztu kveðjum,

EINAR ÁSMUNDSSON

HÆSTARÉTTARLÖGMADUR

SKRIFSTOFA HAFNARSTRÆTI 5, 2. HÆÐ

SÍMI 5407

Einari Ásmundsson

Reykjavík, 11/9 1956.

Ég átti í gær alllangt tal við þá Harald, Geir og Berg saman. Skýrði ég þeim þar frá því, sem máli skifti úr okkar samtölum og mig varðaði sérstaklega. Tók ég það fram að ég teldi það æskilegustu lausnina að þú kemir inn sem aðalritstjóri og ég með þér um leið. Tóku þeir allir undir það og virtist mér að þeir vera á einu málu um að það mundi vera æskilegast að "stíga skrefið út", eins og Geir orðaði það, þannig að ég fengi aðstöðu sem ritstjóri. Mér virtist liggja allþungt á þeim öllum óvissan um hvernig afstöðu V.St. mundi taka í öllum þessum málum yfirleitt.

Ég bý mig nú undir að fara í frí, eins og ég talaði um við þig enda hef ég fulla þörf fyrir að hvíla mig um tíma fyrir veturinn.

Noukur óánægja hefur orðið út af skrifum Mbl. um bráðabirgðalögin. Í fyrsta lagi hefur valdið óánægju klausa sem kom um að ríkisstjórnin léti "milliliðina" í friði en réðist að launþegunum í staðinn. Þótti þetta vera einskonar ögrun enda svöruðu stjórnarblöðin fljótt að "allt bíði síns tíma", eins og Tíminn orðaði það. S. Bj. varð fyrir talsverðu aðkasti út af þessu. Í öðru lagi hefur sumum fundist að Mbl hefði ekki átt aðgagnrýna þessar ráðstafanir, eins og það er orðað. Þetta er að sumu leyti byggt á misskilningi. Um leið og bent er á vissar staðreyndir, svo sem t.d. það að rangt sé að nokkurt samráð, sem kallast geti

Því nafni, hafi verið haft við bændur og samtök launþega og ef sýnt er fram á hringsnúning stjórnarflokkanna varðandi vísitölubindingu og niðurgreiðslu, þá er þetta skilið, sem gagnrýni og bein andstaða, þó ekki sé raunverulega gert annað en benda á staðreyndir. Annars hefði mátt taka þessi mál fastari tökum, en það verður að vera sem orðið er.

Mér skilst að ekki sé búist við neinum stórtíðindum fram að þingi. A.m.k. hef ég ekki heyrt neinn ávæning um að nokkuð sérstakt sé í vandum.

Ég vildi, eins og við tölum um, láta þessar línur liggja fyrir þér, þegar þú kemur heim. Ég hef þá skýrt mína afstöðu hvað mig varðar persónulega fyrir ykkur stjórnarmönnum og get ég ekki frekara gert að sinni.

Með þessu kveðju,

INGVAR S. INGVARSSON

REYKJAVÍK

Reykjavík, 20. janúar 1956.

Herra Bjarni Benediktsson, dómsmálaráðherra,
Reykjavík.

Ég tel það bæði skyldu mína við félagana mína í Glersteypunni og hina fjölmörgu aðila, sem sýnt hafa okkur það traust að lána okkur vinnu sína og verðmæti, til þess að koma glérverksmiðjunni á fót að rekja fyrir yður gang þessa alvarlega máls.

Tildrögum þess, að í byggingu verksmiðjunnar var ráðist, er væntanlega ekki þörf að lýsa, flestum mun það mál að fullu ljóst.

Ástæður þess, að við höfum nú komist í algjör þrot með rekstur verksmiðjunnar, eru hin veigamestu atriði í þessu máli. Spurningin um það, hvort við höfum farið illa með möguleika eða verðmæti, sem okkur hefur verið trúað fyrir, og séum því ábyrgir fyrir vandræðunum eða ekki.

Að sjálfsögðu hefur öllum verið ljóst, að verksmiðja okkar þyrfti mikils rekstrarfjár með. Hafa, ég fullyrði, allir þeir aðilar, sem um málefni glérverksmiðjunnar hafa fjallað, bæði við og opinberir, talið það öruggt, að nauðsynlegt rekstrarfé yrði fáanlegt í Þjóðbankanum, þegar til þess kæmi. Þetta er hin eina rökrétta afstaða þegar tekið er tillit til þess, að sá aðili, sem lánað hefur mikinn hluta stofnkostnaðar verksmiðjunnar og stutt forráðamenn hennar af miklum drengskap og velvilja, er Framkvæmdabanki Íslands, sem auk þess að eiga að beita sér fyrir arðvænlegum framkvæmdum, sem gagnlegar eru þjóðarúinu og styðja þær, er ennfremur ríkisstjórninni til ráðuneytis í fjárfestingarmálum. Verður því að teljast eðlilegt, að það sé álit þessarar virðulegu stofnunar, að verksmiðja okkar sé framfaraspor til eflingar íslensku atvinnulífi. Í bankaráði Framkvæmdabankans á sæti einn af bankastjórum Landsbankans og mun hann, er málefni okkar var fyrst afgreitt í bankanum, hafa verið formaður bankaráðsins.

Í febrúar s.l. ár snerum við okkur til Landsbankans, með umsókn um reksturslán. Var Bankanum afhent greinargerð og áætlun um þau mál, sem endurskoðandi félags okkar hafði samið.

Í áframhaldi af því, gerðum við Framkvæmdabankanum grein fyrir aðgerðum okkar til öflunar rekstrarfjár. Þar sem undirtektir Landsbankans voru mjög daufar og að okkar álit, málið vonlaust án aðstoðar, leytuðum við til hestvirts viðskipta og bankamálaráðherra og formanns bankaráðs Framkvæmdabankans. Báðum við um aðstoð til þess að koma málefnum okkar á rekspöl í Landsbankanum. Brugðu allir þessir aðilar, svo sem etíð fyrir og síðar, mjög vel við beiðni okkar. Ræddu þeir við bankastjóra Landsbankans.

Árangurinn í Landsbankanum var hinsvegar ekki í samræmi við velvilja stuðningsmanna okkar. Hefur bankinn aðeins keypt af okkur vöruvixla viðskiptamanna okkar, en sýnðaði gjörsamlega um lán út á framleiðslu verksmiðjunnar.

Þetta mál hefur verið þreytt óslitið við Landsbankann síðan árangurslaust.

Það var gæfumunur okkar, að í september s.l., þegar framleiðsla verksmiðju okkar var komin í söluhæft lag, varð henni ekki haldið áfram. Hráefni og rekstrarvörur voru fyrir hendi til ca. eins mánaðar, svo sem öllum var gert ljóst, en fjárhagslegir möguleikar á öflum þeirra í taka tíð til samfelds reksturs án tafarlausra rekstrarlána engir. Hráefnin gengu til þurðar án þess að hægt væri að afla nýrra og var þá aðeins um tvennt að velja. Að stöðva framleiðsluna, sem þýddi að hætta á að kæla niður öfn verksmiðjunnar, sem tæki allt að þrem mánuðum, ef hann ætti ekki að gjöreyðileggjast, eða að halda glerbræðsluöfninum gangandi með því að bræða upp aftur og aftur brotagler það er fyrir hendi var í verksmiðjunni.

Síðari kosturinn var valinn, þar sem það var ætíð trú okkar og ég tel stuðningsmanna okkar enn fremur, að rekstursféð fengist án frekari tafa og á heilbrigðan hátt í Landsbankanum.

Í þeirri trú útvegaði viðskiptamálaráðgjafi okk í septemberlok víxillán í Landsbankanum, að upphæð kr. 150.000,00. Hinn 27. október s.l. fengum við aftur slíkt skyndilán kr. 200.000,00, þá með ábyrgð Framkvæmdabankans. Framkvæmdabankinn lánar okkur síðan í nóvember og desember samtals kr. 1,2 milj. með skilyrðum um að greiða aðeins launaskuldir og annað nauðsynlegasta, svo að ekki yrði alger stöðvan og eyðilegging í verksmiðjunni.

Ef við hefðum séð fyrir endalok þessa máls hefðum við ekki tekið framangreind lán. Við vissum og gerðum Framkvæmdabankanum grein fyrir, að umrædd lán voru aðeins neyðarhjálp, en engin lausn á vandamáluðum sjálfum. Ef lánaupphæðin hefði komið í einu lagi, strax í september s.l. hefði málið farið betur.

Þegar við ræddum rekstrarfjármálið við stuðningsmenn okkar s.l. sumar var það sameiginlegt álit þeirra og ráð, að við farum í gang með framleiðslu okkar, því það væri alveg óhjákvæmilegt, að ef framleiðsluhæfni verksmiðjunnar væri sönnuð, þá fengjust rekstrarlán. Það er því ekki aðeins bjartsýni okkar, heldur er það hin rökrétta skynsamlega niðurstaða þegar haft er í huga upphaf þessa verksmiðjumáls.

Ennþá hefur engin rökstudd skýring fengist á afstöðu Landsbankans, enda álit okkar, að þar hafi málefni verksmiðjunnar aldrei verið rannsökuð í þeim tilgangi, að taka afstöðu til hennar, sem mögulegs viðskiptavinar.

Um síðir er hlutafjársofnun var eina þjágráðið, strandar hún á hinu sama spursmáli um rekstrarfé. Einn aðili, sem síðan hefur rægt félag okkar mjög alvarlega, þar þó öðru við, en vildi ekki upplýsingar, sem gjörsamlega hnekktu sleggjudómi þeim, því hann var feldur án nægrar þekkingar á málinu.

Ég lýk þessu máli með því að skýra frá þeirri lausn þessa máls, sem við teljum lágmarks sanngrini af hálfu Framkvæmdabanka Íslands, þar sem honum eru að fullu kunnar orsakir erfiðleika okkar.

Að bankinn yfirtaki félagið Glersteypuna h.f., með eignum og skuldum. Hlutfé okkar sem er kr. 1,7 milj. verði afskrifað. Þegar verksmiðjan sannar tilverurétt sinn eftir eða innan nánar ákveðins tíma, þá verði óréttur sá, er við erum beittir nú, leiðréttur með því að skila okkur verksmiðjunni fyrir sama og gefið er fyrir hlutfé okkar.

Eftir viðræður við dr. Benjamín Eiríksson, bankastjóra og fleirri, tel ég þetta hina færu leið. Með henni yrði forðað alvarlegu og ef til vill

afdrifaríku hneikslí, sem gjaldprot Glersteypunnar h.f. yrði. Hinir hneikslanlegu yrðu ekki við hinir ungu eigendur félagsins, heldur Landsbanki Íslands og bankastjórar hans, sem með framkomu sinni í þessu máli hafa gert grín að stjórnendum fjárfestingar og atvinnumála þjóðarinnar. Fyrirheit núverandi ríkisstjórnar um rekstrarlán til þjóðnýts iðnaðar, í formi þess, að seðlabankinn kaupi framleiðsluvíxla iðnaðar - á Íslandi er glerverksmiðjan stóriðnaður, sem vinnur að mestu úr hráefnum í náttúrulegu formi.- Ósamræmið er óverjandi.

Með þessu máli er ekki aðeins fjallað um og gert út um mál Glersteypunnar h.f. og okkar hinna bjartsýnu manna - heldur er þetta grundvallar-atriði - fyrir alla þá, sem unna framförum sem byggjast á framtaki og framfaraviðleitni einstaklinganna.

Ég og félagar mínir verðum varir við það daglega, að glerverksmiðjan er vinsæl framtakssemi á meðal almennings af því meðal annars, að litið er þannig á málið, að verksmiðjan sé vottur þess, að ennþá geti menn, með heilbrigð áform um atvinnurekstur og þjónustu við þjóðina fengið fyrir atbeina Sjálfstaðisflokksins stuðning til framtaksins.

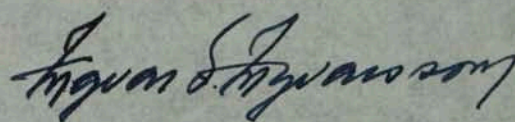
Slík trú og von er að bregðast, þar sem engin rök eru til fyrir því, að einstaklingar gjaldi með hálfu eða meiru lífi sínu, skammsíni eða viljaskort embattismanna. Lífið endist sumum okkar ekki til að greiða upp þær skuldir, sem á okkur verða lagðar, ef verksmiðjan - sem þegar með sínum stutta eðlilega rekstri hefur gefið slík fyrirheit - verður tekin til reksturs af öðrum, sem munu njóta ávaxtanna, en okkur gert að greiða gjöld áður lýsts ástands.

Ég skrifa þetta bréf í trausti þess, að því verði tekið svo sem tilgangur þess er, að vekja athygli á alvarlegu máli, sem hlýtur að varða leiðtoga Sjálfstaðisflokksins. Ég ýtreka beiðni mína um aðstoð yðar. Í dag mun verða fundur í bankaráði Framkvæmdabankans til að fjalla og væntanlega ákvarða um þetta mál.

Ég efast ekki um, að ef ráðherrar Sjálfstaðisflokksins og samverkamenn þeirra, beita sér fyrir viðunandi lausn þessa máls, þá er hún möguleg.

Ég mun leyfa mér að hafa samband við yður í ráðuneytinu fyrir hádegi, ef einhverra upplýsinga yrði óskað.

Yðar einlægur.

Reykjavík 27/2 '56

Herra menntamálaráðherra!

Alidaspakkis fyrir kirkumit
bréf, þar sem ég er settur aðsloda-bóka-
vöður, með hálfu starfi, við Landsbóka-
sefnið. Þetta var mér þeim mun meira
fagnadarefni, þar sem mér var ókunnugt
um að stada væri laus við þessa
slofum, og vænti ég því ekki jafn-
skjötrar afgreiðslu þessa máls eins og
sann var á. Þat kemur sér vel fyrir
félitinn kenna að fá þetta auk-
starf, en þat kemur sér vitanlega
enn betur fyrir hann að fá þar
fullt starf einu sinni sína í frambíð,
náinni fremur en fjatlegri.

Með kærri kveðju og einlegu
þakklæti.

Haldór Þorskleiðsson

Askov 29-1-56.

Kære Bjarni Gíslason.

Jeg fik i Goan Mandat dit udgivne Islands-
heftet færdigt og har derfor først nu skrevet dit
fulkelt Jóhannesson og Guðmundur Flayalín. Jeg vil
derfor nu bede dig følge Sagen op og gennemføre,
du mener eguede derat begge Pres på disse so-
sa abjædet bliver gjort - eller overlade dit
andret, som kan og vil prædage sig det. Det
er altså ikke længere nødvendigt at reise på
ad den til den Redaktionsmøde for at drøfte en
Bestyrelse. Men du og jeg er enige om Sagen,
kan vi sætte i gang.

Venlig Hilsen,
Holger Tjør.

Icelandic Legation
17, Buckingham Gate
London, S.W.1.

TELEPHONE: VICTORIA 5337-8

10. febrúar 1956.

Góði vinur,

Ég hefi nú á ný verið að reyna að fá hraðað afgreiðslunni á höfuðmyndinni af föður þínum, en því miður gengur þetta allt saman ótrúlega seint. Ég hefi nú fengið bréf frá Mr. Lee, sem ég sendi þér afrit af og er af því svo að skilja, sem sjá megi nú fyrir endann á þessu verki, því hann lofar höfuðmyndinni eftir ca. þrjá mánuði. Mun ég reyna að sjá til þess, að það loforð verði efnt, svo að drátturinn þurfi ekki að verða lengri.

Með beztu kveðju,

þinn einlægur,

Agnar M. Jónsson

Hr. dómsmálaráðherra
Bjarni Benediktsson,
R e y k j a v í k .

A f r i t .

Icelandic Legation,
17, Buckingham Gate, S.W.1.
Agnar Kl. Jónsson.

Dear Sir,

Thank you for your letter regarding
the bronze head of Benedikt Sveinsson.

According to the information that
I have received from the Foundry this head
will be finished in approximately three
months.

The photographs were adequate for
the purpose of repair and I will return them
in due course.

Yours faithfully,

sign. Richard C. Lee.

Icelandic Legation
17, Buckingham Gate
London, S.W.1.

TELEPHONE: VICTORIA 5337-8

15. júní 1956.

Góði vinur,

Þú munt sjálfsagt hafa furðað þig á því, ef þú hefur þá haft tíma til slíks vegna annríkis í kosningabaráttunni, að fréttu ekki frekar frá sendiráðinu um höfuðmyndina af föður þínum, sem ég skrifaði þér um síðast hinn 10. febrúar þ.á. Eftir því sem þar segir, hafði Mr. Richard C. Lee lofað að hafa höfuðmyndina tilbúna eftir ca. þrjá mánuði. Þegar apríl-mánuður leið svo, að ekkert heyrðist frá honum, reyndi ég að ná sambandi við hann, en það tókst ekki fyrr en seinast í maí. Hafði Mr. Lee þá engin viðunandi svör að gefa, svo ég lét tilkynna honum, að ég myndi heimsækja hann á ákveðnum degi og stundu til þess að fá skýringu á lítt skiljanlegri framkomu hans. Þetta hafði þau áhrif, að ég fékk frá honum bréf það, sem hér með fylgir, en ég stórfurðaði mig á efni þess. Ég skal ekki hefja þig á að rekja þessa sögu of nákvæmlega, en í fyrradag tókst mér loksins að ná viðtali af Mr. Lee (ég hefði ekki hitt hann persónulega áður). Var hann þá lúpulegur mjög og gat ekki gefið annað en fáránlegar skýringar á framkomu sinni. Í stuttu máli sagt, endaði samtalið með því, að hann lofaði nú hátíðlega að hefja verkið og taldi að hann þyrfti að þessu sinni sex vikur. Eftir er að vita hvort hægt er að reiða sig á hann, en ég held þó að þetta samtal mitt muni hafa þær afleiðingar, að höfuðmyndin fái stundum nú loksins í sumar.

Mér þykir leitt hvað þetta hefur dregið óhóflega lengi, en Mr. Lee kemur mér þannig fyrir sjónir eins og hann sé hálf sofandi og mjög dauferður.

Með beztu kveðju,

þinn einlægur,

Agnes M. Jónsson

Hr. dómsmálaráðherra
Bjarni Benediktsson,
Reykjavík.

A f r i t .

43, East Bank, N.16.

Agnar Kl. Jónsson, Esq.,
Icelandic Legation,
17, Buckingham Gate,
S.W.1.

Dear Sir,

Thank you for your letter regarding the head of Benedikt Sveinsson. Owing to one or two reasons I have not proceeded with the work.

When I met the son of Benedikt Sveinsson in Iceland, shortly after I had modelled this head, he told me that he did not like it.

This has put a doubt in my mind regarding the financial obligation at the Bronze foundry, and until I am quite certain that this copy that I have here is what is wanted I do not feel inclined to proceed.

The only thing that I can suggest is that I have photographs taken of this head and send them to Iceland for approval and for some arrangement regarding the cost at the foundry.

Yours faithfully,

sign. Richard C. Lee

VIÐSKIPTAMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Reykjavík, 27. marz 1956.

Samkvæmt ósk yðar, herra dómsmálaráð-
herra, hefur ráðuneytið í dag leyst yður frá
varaformennsku í bankaráði Landsbanka Íslands.

Í yðar stað hefur ráðuneytið skipað
Birgi Kjaran, hagfræðing, til að vera varafor-
mann bankaráðsins til 31. des. 1960.

Singálfrur Jónsson

Þóthallur Ágústsson

Hr. Bjarni Benediktsson, dómsmálaráðherra,

R.